

VIM-Regeling Sportgezondheidszorg

Regeling voor het Veilig Incidenten Melden in de sportgezondheidszorg, tevens reglement Centrale VIM-commissie VSG/FSMI

Inleiding

Niemand maakt graag fouten. Maar waar gewerkt wordt, gaat nu eenmaal af en toe iets mis. Uit die fouten en ongevallen kan lering worden getrokken, zodat de kans op herhaling van soortgelijke incidenten in de toekomst minder wordt. Daarom heeft de Federatie van Sportmedische Instellingen (FSMI) gezamenlijk met de Vereniging voor Sportgeneeskunde (VSG) de regeling Veilig Incidenten Melden (VIM-regeling) opgezet.

Een sportmedische instelling kan ervoor kiezen om een eigen VIM-commissie op te zetten of zich aan te sluiten bij de VIM-regeling van de FSMI en VSG, waarbij de meldingen rechtstreeks aan de Centrale VIM-commissie van de FSMI en VSG worden gericht. Sportmedische instellingen die onderdeel uitmaken van een ziekenhuisorganisatie zullen doorgaans vallen onder de de VIM-commissie van het betreffende ziekenhuis. VSG en FSMI raden deze instellingen aan dit voor te zekerheid na te gaan. Sportmedische instellingen die onder een andere VIM-commissie vallen, worden verzocht de bevindingen over sportmedische zorg van deze commissie geanonimiseerd te rapporteren aan de Centrale VIM-commissie van de FSMI en VSG.

Invloed van de cultuur in de organisatie

De regeling werkt alleen als sportartsen, doktersassistenten en andere medewerkers bereid zijn incidenten te melden. Daarom moet het hun mogelijk gemaakt worden om incidenten te melden zonder dat daar voor hen nadelige gevolgen aan verbonden zijn. Verder moet het duidelijk zijn welke voordelen het melden heeft voor henzelf, voor patiënten, voor de sportmedische instelling en voor de sportgezondheidszorg als geheel. Voor sportmedische instellingen en sportartsen met een eigen praktijk is het wettelijk verplicht een systeem te hebben voor het intern melden en registreren van incidenten. Uiteraard is het belangrijk dat de meldingen worden geanalyseerd en er maatregelen worden getroffen om de kans op herhaling van soortgelijke incidenten te verkleinen. De informatie hierover moet weer teruggekoppeld worden, zodat het een ieder duidelijk wordt tot welke resultaten het melden van incidenten heeft geleid.

Definities

Patiënt	Iedereen die zorg- of dienstverlening ontvangt van een sportmedische instelling of een zelfstandige sportarts
Medewerkers	Doktersassistenten, sportartsen, andere artsen, fysiotherapeuten, sportmassieurs, stagiairs, co-assistenten, artsen in opleiding
Incident	Een niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de zorg, en heeft geleid, had kunnen leiden of zou kunnen leiden tot schade bij de cliënt
Fout	Een overkoepelende term voor alle gevallen waarbij een plan niet het beoogde resultaat tot gevolg heeft, zonder dat dit aan toeval kan worden geweten
VIM-commissie	Eigen commissie van een sportmedische instelling ter registratie, beoordeling, advies en rapportage over incidenten binnen de eigen organisatie
Centrale VIM-commissie	Onafhankelijke centrale commissie ter registratie, beoordeling, advies en rapportage over incidenten in de sportgezondheidszorg, opgericht door de Federatie van Sportmedische Instellingen en de Vereniging voor Sportgeneeskunde

Doelstelling VIM-regeling

Doel van het melden van incidenten is de kwaliteit van de zorg te verhogen door inzicht te krijgen in fouten en ongevallen - die zich in de praktijk voordoen - en op grond van dit inzicht maatregelen te treffen om de kans op herhaling van deze incidenten in de toekomst te verkleinen. Met deze regeling voldoet de sportgezondheidszorg aan de eisen die op dit gebied gesteld worden door de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz).

Reikwijdte

De VIM-regeling geldt voor alle sportmedische instellingen en zelfstandig werkzame sportartsen die zich hebben aangesloten bij deze regeling, hun medewerkers en andere zorgverleners die werkzaam zijn binnen hun organisatie. Het betreft uitsluitend incidenten waarbij een schadelijk gevolg voor een concrete patiënt optrad of had kunnen optreden.

Meldingen

Voor melding bij de Centrale VIM-commissie komen alle situaties in aanmerking waarin sprake is, of kan zijn, van een incident. Meldingen worden gedaan door de medewerker die het meest bij het incident betrokken is. In principe wordt er niet gemeld over of in de plaats van collega's. Als een medewerker iets verneemt over een incident waarbij een collega betrokken is, attendeert hij zijn collega op de noodzaak dit te melden. Alle meldingen moeten worden voorzien van de naam van de melder. De Centrale VIM-commissie zal de naam van de melder nooit aan derden bekend maken, tenzij zij daartoe wordt verplicht door de wet.

Meldingsplicht

De plicht om te melden is niet formeel afdwingbaar, maar bestaat op grond van een professionele werkhouding. De melder verstrekt de Centrale VIM-commissie op verzoek verdere noodzakelijke informatie. Het melden van zeer ernstige en fatale incidenten (= calamiteiten) is wél een wettelijke verplichting. Deze melding dient binnen 3 dagen gedaan te worden aan de IGZ¹.

Vertrouwelijkheid

De commissieleden zijn gehouden tot volstrekte geheimhouding omtrent hetgeen zij bij de uitoefening van hun taak vernemen. Deze plicht blijft bestaan ook als zij niet langer deel uitmaken van de Centrale VIM-commissie.

Informatie over de incidenten wordt door de Centrale VIM-commissie niet doorgegeven aan derden, ook niet aan de Inspectie voor Gezondheidszorg (IGZ) of aan Justitie (behoudens in die gevallen waarin IGZ of Justitie op basis van wettelijke bevoegdheden de overdracht van deze gegevens afdwingt).

Alle tot personen herleidbare gegevens worden twee maanden na het binnenkomen van de melding gewist. Hieronder wordt verstaan: naam van de patiënt, namen van hulpverleners, geboortedatum van patiënt, data van contacten met patiënt. Als het onderzoek na die tijd nog niet is afgerond, zijn de persoonsgegevens alleen nog in bezit van het Centrale VIM-commissielid dat de melding onderzoekt, met toestemming van de melder(s). Indien na twee maanden (dus in totaal vier maanden) het onderzoek nog niet afgerond is, worden alle tot personen herleidbare gegevens gewist.

Samenstelling Centrale VIM-commissie

In de Centrale VIM-commissie zijn zowel medische als organisatorische deskundigen vertegenwoordigd in de persoon van sportartsen en leidinggevenden. Bestuursleden van de FSMI of de VSG kunnen geen zitting hebben in de Centrale VIM-commissie. Leden worden benoemd op persoonlijke titel op basis van deskundigheid en affiniteit met het werk van de commissie.

---

¹ Zie: https://www.igz.nl/melden/melden_calamiteiten.aspx

De Centrale VIM-commissie kan alleen dan vergaderen als minimaal drie leden aanwezig zijn. Als een lid van de Centrale VIM-commissie rechtstreeks of zijdelings betrokken is bij een incident, zal hij/zij niet deelnemen aan de behandeling van het incident.

De Centrale VIM-commissie is als volgt samengesteld:

- twee sportartsen
- twee leidinggevendenden van een sportmedische instelling
- ambtelijk secretaris

Een van de sportartsen zal optreden als voorzitter. Aan de Centrale VIM-commissie kan een expert worden toegevoegd met deskundigheid omtrent calamiteiten.

Plaats in de organisatie

De Centrale VIM-commissie is een adviescommissie voor de zorgaanbieder/de bestuurder met betrekking tot het omgaan met het incident dat heeft plaats gevonden in de betreffende instelling of praktijk, vooral de ernstige incidenten. Tevens fungeert de Centrale VIM-commissie als rapporteur en adviseur met betrekking tot de incidenten die in enig jaar zijn gemeld aan de commissie. Rapportage en advisering geschieden rechtstreeks aan de bestuurder door de ambtelijk secretaris. Uit de taakstelling vloeit voort dat de Centrale VIM-commissie een onafhankelijke plaats in de organisatie inneemt.

Benoeming

De leden van de Centrale VIM-commissie worden benoemd door het FSMI-bestuur en VSG-bestuur voor een periode van drie jaar. De Centrale VIM-commissie stelt zelf een rooster van aftreden vast. In principe kunnen de leden van de Centrale VIM-commissie eenmaal herbenoemd worden voor een nieuwe periode van drie jaar. Het lidmaatschap van de Centrale VIM-commissie eindigt:

- na afloop van de zittingstermijn
- op eigen verzoek van het commissielid
- bij overlijden.

Taken van de Centrale VIM-commissie

- Verzamelen en registreren van meldingsformulieren.
- Analyseren van binnengekomen meldingen, zo nodig door nader onderzoek.
- Analyseren/verwerken van rapportages van eigen VIM-commissies van SMI's en van VIM-commissies waarbij een SMI is aangesloten.
- Opstellen van adviezen op basis van analyse van binnengekomen meldingen.
- Verslag uitbrengen van onderzoek aan melder.
- Uitbrengen van een advies aan de SMI of sportarts-praktijkhouder bij een ernstig of zeer ernstig incident.
- Aanleggen van een archief met geanonimiseerde dossiers van binnengekomen meldingen en rapportages van VIM-commissies van SMI's als leersysteem om trends te signaleren.
- Bewaken van voortgang van de in behandeling zijnde meldingen bij de Centrale VIM-commissie.
- Opstellen van informatieve stukken voor nieuwsbrief en andere media.
- Uitbrengen verslag aan het bestuur van de FSMI en VSG door middel van periodieke rapportages en jaarverslag.

Verantwoordelijkheden.

- De centrale VIM-commissie onthoudt zich te allen tijde van een oordeel over schuld en aansprakelijkheid.
- Waar randvoorwaarden voor een goed functioneren van de VIM-regeling in gevaar komen, signaleert de centrale VIM-commissie dit en adviseert de FSMI en de VSG correctieve maatregelen te treffen.

- De centrale VIM-commissie brengt slechts geanonimiseerd verslag uit over de binnengekomen meldingen. De commissie is verantwoordelijk voor geheimhouding van de persoonlijke omstandigheden van doktersassistenten, sportartsen of andere medewerkers die incidenten melden.
- De centrale VIM-commissie evalueert jaarlijks het eigen functioneren, de VIM-regeling en de werking van de meldingsprocedure met de bijbehorende formulieren en stelt deze zo nodig bij. Zo nodig brengt de centrale VIM-commissie advies voor bijstelling van de regeling uit aan het bestuur van de FSMI en VSG.

Bevoegdheden

- De Centrale VIM-commissie heeft toegang tot alle voor de uitvoering van haar taken relevante stukken en dossiers mits - voor zover noodzakelijk - toestemming van de patiënt is verkregen.
- De Centrale VIM-commissie kan alle betrokken medewerkers horen.
- De Centrale VIM-commissie brengt advies uit aan de bestuurder/praktijkhouder. Als deze laatste adviezen niet opvolgt, deelt de bestuurder/praktijkhouder dit onder opgave van redenen mee aan de commissie.
- De Centrale VIM-commissie kan desgewenst bij specifieke punten het oordeel van in- of externe deskundigen inwinnen. In geval hiermee de kosten hiervan de begroting overschrijden, dient de commissie de FSMI en VSG vooraf om toestemming te vragen.

Werkwijze van de centrale VIM-commissie

De centrale VIM-commissie vergadert ten minste tweemaal per jaar. Daarnaast kan de voorzitter de vergadering - zo nodig in overleg met de ambtelijk secretaris - tussentijds bijeenroepen. In de vergadering worden de binnengekomen meldingen besproken. Per geval wordt op grond van risico-inschatting door de Centrale VIM-commissie nagegaan of directe, nadere analyse van het incident noodzakelijk is. Bij nadere analyse wordt onderzocht welke basisoorzaken aan het incident ten grondslag lagen en of er maatregelen getroffen zouden moeten worden om de kans op herhaling in de toekomst te verkleinen. Aanbevelingen voor eventuele maatregelen worden zo mogelijk in overleg met betrokkenen opgesteld.

Zo nodig stelt de Centrale VIM-commissie een onderzoek in, waarbij desgewenst de betrokkenen kunnen worden gehoord. Indien bij een gemeld incident volgens de Centrale VIM-commissie sprake is van een calamiteit, benadert de Centrale VIM-commissie de melder met het advies het gebeurde alsnog als calamiteit aan de bestuurder te melden.

Aan de hand van de bevindingen stelt de Centrale VIM-commissie van elke melding een rapport op, met daarin een analyse van het gebeurde, waaruit de toedracht van het gebeurde en zo mogelijk de oorzaken duidelijk blijken. Verder worden zo nodig aanbevelingen gedaan.

Rapportage

De Centrale VIM-commissie meldt de uitkomsten van de bespreking van het incident aan de melder en – indien dit niet dezelfde persoon is – ook geanonimiseerd aan de bestuurlijk verantwoordelijke van de sportmedische instelling. Als anderen op de hoogte zijn van de melding, kan de melder deze informeren over de uitkomsten van het onderzoek. De Centrale VIM-commissie brengt elk kwartaal verslag uit over de binnengekomen meldingen aan het bestuur van de FSMI en VSG. Aan het eind van elk kalenderjaar schrijft de ambtelijk secretaris een jaarverslag. Daarbij worden ook de bevindingen van eigen VIM-commissies van sportmedische instellingen betrokken.

Feedback naar de organisatie

De bestuurder van een sportmedische instelling zorgt voor verspreiding van de geanonimiseerde bevindingen van de Centrale VIM-commissie in de organisatie, teneinde medewerkers op de hoogte te stellen van het aantal meldingen, gevonden basisoorzaken en maatregelen die

getroffen worden om de kans herhaling te verkleinen. Tevens worden zorgverleners hierdoor geattendeerd op risico's en aandachtspunten.

Bezoldiging en bekostiging

De leden van de Centrale VIM-commissie krijgen voor voorbereiding op en deelname aan de vergadering een redelijke onkostenvergoeding.

Bijbehorende documenten

Meldingsformulier incidenten patiëntenzorg